

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MHIP-R0-100, MHIP-R0-200, MHIP-R0-300, MHIP-R0-400, MHIP-R0-660, MHIP-R0-700, MHIP-R0-Q00
<i>Termin egzaminu:</i>	19 maja 2025 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	27 czerwca 2025 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Gdy wymaganie zakresu podstawowego dopisano (PP), a gdy zakresu rozszerzonego szkoły ponadpodstawowej – dopisano (PR).

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania określone w podstawie programowej ¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 2) rozpoznaje [...] osiągnięcia kulturowe starożytnych cywilizacji Bliskiego Wschodu; 3) charakteryzuje wierzenia ludów [...] starożytnego Bliskiego Wschodu [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: C

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 2. jest przedstawiony opis przygotowywania ciała zmarłej osoby do mumifikacji, co było praktyką religijną w starożytnym Egipcie. Na ilustracji C widać naczynie ozdobione hieroglifami – pismem religijnym starożytnych Egipcjan.

Zadanie 1.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 3) charakteryzuje wierzenia ludów tworzących cywilizacje starożytnego Bliskiego Wschodu [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- W religii starożytnego Egiptu warunkiem życia pozagrobowego było zachowanie ciała zmarłego. Z tego powodu zwłoki mumifikowano, czego dotyczy opis ze źródła 2.
- Starożytni Egipcjanie wierzyli w życie pozagrobowe, dlatego mumifikowali / preparowali zwłoki w sposób opisany w tekście.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024 r. poz. 1019).

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) ocenia funkcjonowanie demokracji w Atenach czasów Peryklesa. (PP) IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 4) wyjaśnia genezę chrześcijaństwa i zmiany sytuacji chrześcijan w państwie rzymskim. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: po reformie

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 2. została opisana reforma demokratyczna Peryklesa w Atenach, która miała miejsce w V w. p.n.e. Natomiast w źródle 1. przedstawiono wydarzenia późniejsze, bo odnoszące się do I w. n.e. – o czym świadczy informacja o nauczaniu św. Pawła.

Zadanie 3.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 6) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

funkcja wodociągu [akweduktu] / transport wody

Zadanie 3.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 6) rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do jednego elementu architektonicznego.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Rzymu

Przykładowe uzasadnienie: Budowla jest charakterystyczna dla architektury starożytnego Rzymu, o czym świadczy wymyślone przez Rzymian rozwiązanie konstrukcyjne – pełny / półokrągły łuk.

Zadanie 4. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	VII. Europa w okresie krucjat. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia rolę zakonów w średniowiecznej Europie. (PR) XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 2) wyjaśnia rolę soboru trydenckiego i opisuje różne aspekty reformy Kościoła katolickiego. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – franciszkanie

B – benedyktyni

C – jezuici

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w. (PP) X. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Zdający: 3) charakteryzuje proces przezwyciężenia rozbitcia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – Waław II

B – Brzetysław I

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 2) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII w. (PP) 1) charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: o Wojciechu

Przykładowe uzasadnienia:

- W źródle jest mowa o wywiezieniu relikwii świętego z Gniezna, co wskazuje, że chodzi o relikwie św. Wojciecha.
- Relikwie św. Stanisława znajdują się w Krakowie, wynika stąd, że w źródle jest mowa o relikwiach św. Wojciecha.

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 2) charakteryzuje genezę, rozwój i rolę średniowiecznych miast [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do jednego elementu graficznego.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: 3

Przykładowe uzasadnienie: Na obszarze oznaczonym cyfrą 3 widać np. regularną siatkę ulic, w centrum miasta prostokątny plac – rynek.

Zadanie 7.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyzny. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XII. Polska w XIV i XV w. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: tak

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 1. przedstawiono fragment dokumentu, którym król Polski ogłosił inkorporację Prus do Korony. Stało się to bezpośrednią przyczyną wybuchu wojny trzynastoletniej, której poświęcone jest źródło 2., o czym świadczą np. daty bitew, nabytki terytorialne Polski.

Zadanie 7.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...].	XII. Polska w XIV i XV w. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 8. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 4) charakteryzuje sztukę [...] gotycką. (PP) XVII. Europa w XVI i XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje sztukę barokową. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch nazw stylów i po jednej widocznej cesze każdego z nich.

1 pkt – za podanie dwóch nazw stylów bez cech albo za podanie nazwy jednego stylu i jednej widocznej cechy tego stylu.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu 1.: gotyk

Przykładowa cecha: ostrołukowe okna

Nazwa stylu 2.: barok

Przykładowa cecha: ozdobny hełm wieży

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Uczeń: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:	XIX. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zdający: 4) wyjaśnia prawne i kulturowe podstawy tolerancji religijnej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w. (PP)

1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok [...]; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XIX. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zdający: 4) wyjaśnia prawne i kulturowe podstawy tolerancji religijnej na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Akt konfederacji warszawskiej [konfederacja warszawska]

Zadanie 9.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 4) charakteryzuje najważniejsze wojny religijne. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Noc św. Bartłomieja / rzeź hugenotów [w noc św. Bartłomieja]

Zadanie 10. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty [...] zewnętrzne [...] Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.; 3) charakteryzuje zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. – F

2. – P

Zadanie 11.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXV. Rewolucje XVIII w. Zdający: 2) charakteryzuje ustrój Stanów Zjednoczonych w świetle założeń konstytucji amerykańskiej. (PP) XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Zdający: 4) porównuje polskie rozwiązania konstytucyjne z amerykańskimi i francuskimi. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – Stany Zjednoczone [Ameryki]

B – Francja

C – Polska / Rzeczpospolita

Zadanie 11.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <p>1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:</p> <p>1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;</p> <p>2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.</p>	<p>XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Zdający:</p> <p>4) porównuje polskie rozwiązania konstytucyjne z amerykańskimi i francuskimi. (PR)</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienia:

- Najwcześniej powstał dokument przytoczony we fragmencie A – z informacji tam zawartych wynika, że jest to konstytucja amerykańska z 1787 roku. Fragment B i C odnoszą się do regulacji prawnych powstałych później – konstytucji francuskiej okresu Dyktatoratu [1795] oraz *Konstytucji 3 Maja* [1791].
- Dokument A, to fragment konstytucji amerykańskiej (informacja o Kongresie), która była pierwszą konstytucją na świecie. Pozostałe dokumenty są fragmentami innych konstytucji [konstytucji innych państw], a więc musiały powstać później.

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:</p> <p>1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;</p> <p>2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.</p>	<p>XXIX. Epoka napoleońska. Zdający:</p> <p>3) charakteryzuje [...] dzieje Księstwa Warszawskiego. (PP)</p> <p>XXXI. Ziemia polska i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający:</p> <p>1) charakteryzuje sytuację polityczną, społeczno-gospodarczą i kulturową Królestwa Polskiego [...]. (PP)</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie: Bank, o którym mowa w źródle 2., powstał w czasach Królestwa Polskiego [Kongresówki], na co wskazuje informacja o Mikołaju I jako królu Polski. Przedstawiony w źródle 1. banknot zawiera informacje wskazujące na wcześniejsze pochodzenie np. rok wydania [1810], nazwę państwa [Księstwo Warszawskie].

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Zdający: 2) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Autor postrzegał maszyny jako zagrożenie dla miejsc pracy dla robotników w fabrykach, co bezpośrednio mogło wpłynąć na pogorszenie ich statusu materialnego.
- Autor dostrzegał negatywne społeczne następstwa rewolucji przemysłowej.

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP) XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Zdający: 2) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienia:

- Na mapie przedstawiono działania zbrojne na ziemiach polskich w okresie powstania listopadowego, o czym świadczą m.in. zaznaczone trasy przemarszu wojsk, miejsca bitew np. Stoczek, Iganie, Grochów, Ostrołęka. Herbem ustanowionym w trakcie tego powstania był herb A, zawierający dwudzielną tarczę z orłem białym i pogonią litewską.
- Na mapie przedstawiono działania zbrojne na ziemiach polskich w okresie powstania listopadowego, o czym świadczą m.in. zaznaczone trasy przemarszu wojsk, miejsca bitew np. Stoczek, Iganie, Grochów, Ostrołęka. Natomiast herb B został ustanowiony podczas powstania styczniowego – trójdzielna tarcza.

Zadanie 14.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 2) wyjaśnia genezę powstania listopadowego i opisuje jego następstwa; 3) opisuje działania władz powstańczych [...]. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. – P, 2. – F, 3. – P

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. – P, 2. – F

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: przeciwników

Przykładowe uzasadnienie: W tekście jest mowa o tym, że embargo na eksport bawełny do Wielkiej Brytanii nałożyli przywódcy konfederatów, którzy byli przeciwnikami abolicjonizmu (zniesienia niewolnictwa).

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 3) porównuje programy nowoczesnych ruchów politycznych [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienia:

- W artykule cytowanym w źródle 1. jest mowa o socjalizmie i konieczności walki o niepodległość Polski. Takie stanowisko prezentowała Polska Partia Socjalistyczna, której organem prasowym był „Robotnik”.
- W artykule cytowanym w źródle 1. jest mowa o socjalizmie i konieczności walki o niepodległość Polski. Czasopismo B było wydawane przez partię, która w swoim programie nie miała walki o niepodległość Polski.

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający: 5) porównuje przyczyny i przebieg rewolucji w latach 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie: Gazeta B informuje o rewolucji 1905 roku w Rosji, o czym świadczy data wydania czasopisma. Natomiast do obalenia monarchii doprowadziła rewolucja lutowa, która miała miejsce w roku 1917.

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający: 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

ruch sufrażystek / feminizm / ruch emancypacyjny

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany [...] w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 18. (0–3)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego. (PP)

Zasady oceniania

3 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych i tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego z 1919 roku.

2 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych lub tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego z 1919 roku.

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych lub tytułu bez przedstawienia kontekstu historycznego z 1919 roku.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wymowa rysunku jest pozytywna dla państwa francuskiego / negatywna dla Niemiec. W 1919 roku podczas podpisywania traktatu wersalskiego to Francja (uosobiona przez Mariannę w frygijskiej, czerwonej czapce) nakazuje przegranym Niemcom m.in. rozbrojenie (Germania, kobieta w hełmie, która nie ma miecza w ręce, leży on przydeptany na ziemi). Rok 1919 znajduje się w świetlistej aureoli. Jest to rok triumfu Francji. Tytuł „Twoja kolej Germanio!” jest nawiązaniem do roku 1871 – klęski Francji w wojnie z Prusami. Bismarck wówczas zmusił Francuzów (Marianna – personifikacja Francji) do przyjęcia upokarzających warunków. Kolorystyka tej części szara, smutna, przygnębiająca.

Zadanie 19. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje ustrój polityczny II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r.; 2) wyjaśnia przyczyny przewrotu majowego [...] oraz ocenia skutki ustrojowe. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch wydarzeń.

1 pkt – za podanie jednego wydarzenia.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- zabójstwo / śmierć prezydenta [Gabriela] Narutowicza
- zrzeczenie się urzędu przez prezydenta [Stanisława] Wojciechowskiego / zamach majowy

Zadanie 20. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Zdający: 2) charakteryzuje [...] wojnę domową w Hiszpanii i jej uwarunkowania. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch nazw.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- komunizm [ZSRR]
- faszyzm [faszystowskie Włochy]
- nazizm [III Rzesza, hitlerowskie Niemcy]

Zadanie 21.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej. (PP) 1) charakteryzuje przemiany [...] gospodarcze w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Eugeniusz] Kwiatkowski

Zadanie 21.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej. (PP) 1) charakteryzuje przemiany [...] gospodarcze w II Rzeczypospolitej [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: źródło 1

Przykładowe uzasadnienia:

- Rządy sanacji wprowadzono w Polsce w 1926 roku [po zamachu majowym]. Budowę Centralnego Okręgu Przemysłowego rozpoczęto w latach 30.
- Rządy sanacji wprowadzono w Polsce w 1926 roku [po zamachu majowym]. Budowę portu w Gdyni rozpoczęto przed zamachem majowym.

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 2) ocenia znaczenie układu Sikorski-Majski dla obywateli polskich, znajdujących się pod okupacją sowiecką. (PP) 3) charakteryzuje działania polskich formacji wojskowych na różnych frontach II wojny światowej. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie: W bitwie pod Lenino wzięli udział żołnierze polscy z 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, podlegli komunistom i walczący u boku Armii Czerwonej. Natomiast w wyniku układu Sikorski-Majski powstała Armia Polska pod dowództwem gen. Władysława Andersa, która nie walczyła u boku Armii Czerwonej.

Zadanie 23. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego.	LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający: 1) [...] charakteryzuje cechy sztuki socrealizmu. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą prawidłową nazwę stylu w sztuce i jedną widoczną cechę.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: socrealizm / realizm socjalistyczny

Przykładowe cechy:

- realistyczne przedstawianie ludzi pracy
- propaganda pokoju na świecie

Zadanie 24.1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	LVIII. Dekada 1981–1989. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny zawarcia porozumienia okrągłego stołu, opisuje i ocenia jego skutki. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie jednego podobieństwa i jednej różnicy między opiniami.

1 pkt – za podanie jednego podobieństwa albo jednej różnicy między opiniami.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedziPodobieństwa:

- W obu tekstach podkreślono znaczenie decyzji o wyborach / utworzeniu senatu jako instytucji demokratycznej.
- W obu tekstach fakt utworzenia senatu oceniany jest jako sukces opozycji / „Solidarności”.
- W obu tekstach jest mowa o ustępstwach władzy komunistycznej na rzecz opozycji.

Różnice:

- Autor źródła 1. krytycznie przedstawia postanowienia porozumienia okrągłego stołu, źródło 2. zawiera jednoznacznie pozytywną opinię.
- Autor źródła 1. twierdzi, że to nie okrągły stół stanowił wydarzenie przełomowe, tylko wydarzenia późniejsze. Dla autora źródła 2. okrągły stół był wydarzeniem przełomowym.

Zadanie 24.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	LIV. Świat na przełomie tysiącleci. Zdający: 1) porównuje proces obalania komunizmu w krajach Europy Środkowo-Wschodniej [...]. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rumunia

Zadanie 26. (0–15)

	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Temat 1.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XII. Polska w XIV i XV w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje [...] zmiany terytorialne państwa polskiego w XIV i XV w.; 2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV i XV w.; 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej. (PP) <p>1) ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej z perspektywy obu narodów;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) rozpoznaje przejawy wielokulturowości na ziemiach polskich w XIV i XV w.; 3) wyjaśnia wpływ rozwoju przywilejów szlacheckich na sytuację gospodarczą państwa; 4) dokonuje bilansu panowania władców panujących w Polsce w XIV i XV w.; 5) ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów w XV w. (PR) <p>XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje jego stosunki z sąsiadami w XVI w.; 2) ocenia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI w. w Polsce; 3) omawia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego [...] na tle europejskim; 4) przedstawia sytuację wyznaniową na ziemiach państwa polsko-litewskiego w XVI w. (PP) <p>1) ocenia rozwiązanie problemu państw</p>

		zakonnych w Prusach i Inflantach. (PR)
Temat 2.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porównuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec w XIX w.; 2) wyjaśnia przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych; 3) omawia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Japonii. (PP) <p>1) charakteryzuje podział polityczny świata u schyłku XIX w.;</p> <p>2) przedstawia reformy wewnętrzne w państwach zaborczych w II połowie XIX i na początku XX w.;</p> <p>3) charakteryzuje proces modernizacji Japonii. (PR)</p> <p>XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia przemiany gospodarcze w Europie i na świecie, wymienia najważniejsze odkrycia naukowe i dokonania techniczne; charakteryzuje procesy migracyjne; 2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej; 3) wyjaśnia procesy demokratyzacji ustrojów państw Europy Zachodniej; 4) charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników. (PP) <p>1) rozpoznaje wybitnych teoretyków i działaczy nowych ideologii; opisuje ich dokonania;</p> <p>2) wyjaśnia związki ideologii z ruchami narodowowyzwoleńczymi i zjednoczeniowymi, z działalnością partii politycznych oraz związków zawodowych. (PR)</p>

Temat 3.	<p>I. Chronologia historyczna. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy. 	<p>LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) charakteryzuje zmiany w ZSRS po śmierci Stalina; 6) opisuje wydarzenia [...] na Węgrzech w 1956 r. [...]. (PP) <p>LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. (PP) 3) charakteryzuje przejawy odwilży popaździernikowej. (PR)
----------	--	--

Zadanie 26. (0–15)**KRYTERIA OCENIANIA WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ**

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	• bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędy merytoryczne (-1 pkt); 3–5 błędów merytorycznych (-2 pkt); powyżej 5 błędów merytorycznych (-3 pkt)
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	• bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi.		0 pkt	

B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI	Liczba punktów
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).	3 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	2 pkt
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	1 pkt
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów I/LUB jest nieuporządkowana, stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.	0 pkt

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW (KRYTERIUM A – NARRACJA HISTORYCZNA)

- Funkcjonalność** wykorzystania wiedzy historycznej ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Zdający musi zająć stanowisko wobec zaprezentowanej tezy oraz je przekonująco uzasadnić, wykorzystując w swojej argumentacji właściwie dobraną wiedzę historyczną z zakresu trzech elementów/obszarów wskazanych w temacie.
 - W pełni funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - adekwatnych (trafnie dobranych, wyselekcjonowanych) do tematu oraz zajętą stanowiska faktów, postaci, procesów historycznych
 - właściwej dla problematyki określonej tematem wypracowania terminologii historycznej
 które ilustrują tok rozumowania zdającego oraz przekonująco wspierają jego argumentację na poziomie co najmniej zadowolającym.
 - Częściowo funkcjonalne** wykorzystanie wiedzy historycznej ma miejsce wtedy, gdy zdający przedstawił powierzchowną argumentację LUB/I np. w części zasadniczej pracy, obok trafnej argumentacji, w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są treści, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie albo nie odnoszą się do tezy zawartej w temacie pracy lub nie są związane z tematem.
 - Wiedza historyczna **nie jest wykorzystana funkcjonalnie**, jeżeli zdający bezrefleksyjnie referuje/odtwarza wszystko, co pamięta z danego problemu, ale nie odnosi się do tezy zawartej w temacie LUB jego argumentacja jest sprzeczna z zajęтым stanowiskiem.
- Argumentacja** to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.
 - Bogata argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnie dobraną i szczegółową faktografią oraz adekwatną do omawianych zagadnień terminologią; szeroka, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w temacie.
Za bogatą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 4 pkt.
 - Zadowolająca argumentacja** – to argumentacja rzeczowa, poparta prawidłową faktografią i terminologią, zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem.
Za zadowolającą argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 3 pkt.

- c) **Powierzchnowa argumentacja** – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, mało dokładna, w większości wsparta podstawową faktografią i terminologią, czasami niepoparta przykładami.

Za powierzchowną argumentację w odniesieniu do jednego elementu tematu przyznajemy 1 pkt.

3. **Błędy merytoryczne** to ewidentne pomyłki zdających w zakresie:

- a) chronologii – błędne sytuowanie w czasie wydarzeń, procesów, postaci historycznych (np. *W połowie XV wieku epidemia dżumy, zwana czarną śmiercią, zakończyła się śmiercią około 1/3 liczby mieszkańców Europy.; Pod koniec II wojny światowej głównym przeciwnikiem komunistów w walce o władzę w Chinach był przywódca Kuomintangu – Sun Jat-sen; Kulminacyjnym momentem wojny secesyjnej była bitwa pod Yorktown*).
- b) terminologii – błędne stosowanie pojęć historycznych (np. *W okresie średniowiecza w Europie dominował ustrój monarchii despotycznych; Innym, obok jakobinów, klubem politycznym rewolucyjnego parlamentu we Francji, była żakeria; W wielu monarchiach europejskich, w zakresie dziedziczenia tronu, obowiązywała zasada predestynacji*).
- c) ukazywania związków przyczynowo-skutkowych – przypisywanie wydarzeniom historycznym niewłaściwych przyczyn lub skutków (np. *Bezpośrednią przyczyną tzw. nocy listopadowej 1830 roku była branka i polityka Aleksandra Wielopolskiego; Na mocy pokoju kończącego Wielką Wojnę z Zakonem Krzyżackim Polska odzyskała Pomorze Gdańskie wraz z Warmią, które to ziemie od tej pory nosiły nazwę Prus Królewskich*.)

DODATKOWE INFORMACJE DLA EGZAMINATORÓW
(KRYTERIUM B – SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI)

1. Jeżeli praca wypowiedź liczy mniej niż 300 słów, wówczas w tym kryterium przyznajemy 0 pkt.
2. Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą (wstęp – część zasadnicza (rozwinięcie) – zakończenie), stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
3. Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
4. Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - a) błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - b) odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera нефunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - c) zredagowaniu wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - d) rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiana” się wątków)
 - e) pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - f) wprowadzenie treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem
 - g) wprowadzania dygresji stosowanych нефunkcjonalnie
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.
5. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
6. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.

